

X

Departament de Periodisme

Curs 1991 - 92

Programa de l'Assignatura:

INTRODUCCIO A LA COMUNICACIO DE MASSES
.....
.....
.....

Codi Assignatura: 1003.....

Professor/s:

MARCIAL MURCIANO i MARTINEZ
.....
MAGDALENA ALBERQ. i ANDRES.....
MARIA DOLORES MONTERO SANCHEZ
EUGENI GIRAL i QUINTANA
.....
PERE-ORIOL COSTA i BADIA
JOSEP GIFREU i PINSACH
.....
.....
.....

Facultat de Ciències de la Informació

CODI : 1003 - INTRODUCCIÓ A LA COMUNICACIÓ DE MASSES

PROF: MARCIAL MURCIANO DEPARTAMENT DE PERIODISME
Llic. i Dr. en Ciències de la Informació, UAB.
Diplomat en Semiòtica, Universitat d'Urbino (Itàlia).

TREBALLS DE RECERCA O DE SÍNTESI SIGNIFICATIUS

1. Aspectes de la comunicació internacional, *Anàlisi*, núm. 10/11, Bellaterra, 1987 (Coordinador).
2. La professió de periodista. Sociologia del periodisme y la producció de informació, *Anthropos*, Barcelona (en premsa).
3. Dinàmica y estructura de la comunicació internacional, *Icaria*, Barcelona (en premsa).

ACTIVITATS PROFESSIONALS SIGNIFICATIVES

1. Ponent de la Comissió de Comunicació. Comisión Nacional de España para la UNESCO, des del 1987.
2. Assessor per a la Comunicació Social. Conselleria de Sanitat, des del 1987.
3. Vice-degà d'Investigació, Facultat de Ciències de la Informació, 1981-1982.

PROF: MAGDALENA ALBERO ANDRES

Ph.D. Indiana University (USA), 1982.
Llic. en CC de la Informació, UAB, 1977.
Llic. en Història Moderna i Contemporània, UAB, 1977.

TREBALLS DE RECERCA O DE SÍNTESI SIGNIFICATIUS.

1. Televisión y Educación. Aproximación a un modelo aplicable, *Primeras Noticias*, núm.78, Sept.-Oct., 1987.
2. *La televisión didáctica*. Barcelona, Mitre, 84.
3. The Use of the Instructional Development Model in the Television Series of Economic Education: Give and Take, *Instructional Science*, núm.286, 1984.

ACTIVITATS PROFESSIONALS SIGNIFICATIVES

1. Investigació Post-Doctoral. Université Laval, Quebec (Canadà) maig-abre, 1984.
2. Assessora de Cultura i Mitjans de Comunicació. Consolat dels Estats Units a Barcelona, novembre 1983- gener 1984.
3. Investigació sobre cinema i història contemporània. Department of Sociology and Anthropology, Smith College USA 1977-1978.

Dura en CC de la Informació, UAB, 1981

TREBALLS DE RECERCA O DE SÍNTESI SIGNIFICATIUS

1. La stampa spagnola dal franchismo alla democrazia il caso de Cambio 16, *Problemi dell'informazione*, vol 14, num 7, juny 1989, Bolonia.
2. El discurso periodístico político en la creación de estructuras públicas de significatividades, *Anàlisi*, num 12, 1989, Bellaterra.
3. Los medios de comunicación de masas y el cambio social, Barcelona, 1989. (en premsa).

ACTIVITATS PROFESSIONALS SIGNIFICATIVES

1. 1983-1986: Becària del Pla de Formació del Personal Investigador.
2. Gener 1987-agost 1988: Coordinadora d'investigació i projectes sobre comunicació. Fundació Empresa i Ciència.
3. Investigació sobre droga i mitjans de comunicació. CIRIT - Departament de Periodisme, UAB, 1988-1989.

PROF: JOSEP GIFREU I PINSACH

Llic. en Filosofia i Lletres (Filosofia).
UB., 1975.
Llic. i Dr. en CC de la Informació
UAB., 1979, 1982.

TREBALLS DE RECERCA O DE SÍNTESI SIGNIFICATIUS

1. *Sistema i Polítiques de la comunicació a Catalunya*. Barcelona, L'Avenç, 1983.
2. *Comunicació, Llengua i Cultura: Horitzó 1990*. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1986.
3. *El debate Internacional de la comunicació*. Barcelona, Ariel, 1986.

ACTIVITATS PROFESSIONALS SIGNIFICATIVES

1. Periodista, Redactor de política catalana a l'Avui, Premsa Catalana, 1976-1982.
2. Professor UAB., Facultat de CC de la Informació, des de 1975.
3. Investigador col.laborador de l'Institut d'Estudis Catalans, en matèria de comunicació, 1983-1987.

OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA

Anàlisi dels elements, la dinàmica i les tendències que configuren l'estructura i política del sistema dels mitjans de comunicació de masses. Es detallen particularment les relacions entre la comunicació i la societat, la estructura i política dels mitjans de comunicació massius i la dinàmica de la comunicació a nivell local, estatal i internacional.

... aspectes tècnics, política i econòmica. Propietat privada "versus" interès públic: els models d'organització radiofònica. La crisi dels models tradicionals: contestació al monopoli i no ves ràdios locals.

TEMARI

PART I. Introducció: Comunicació i societat.

1. *L'estudi de la comunicació.*
Mètodes de treball de l'assignatura. La ciència de la comunicació: pluridisciplinarietat de la investigació sobre la comunicació. Els estudis de comunicació: de les Escoles Oficials a les Facultats de Ciències de la Informació. Els departaments de comunicació.
2. *La comunicació i el seu procés.*
Els dominis de la comunicació. Subjectes de comunicació. La comunicació: definicions. La comunicació com a procés. Elements d'un model simplificat. Característiques de la comunicació: directa, indirecta, unilateral, recíproca, privada i pública.
3. *La comunicació de masses.*
El concepte de mitjà de comunicació: tecnologia, canal i ús social. La comunicació de masses: característiques del procés de comunicació de masses. Comunicació internacional, intermèdia i de masses. El sistema dels mitjans de comunicació. Models de classificació de la comunicació de masses.
4. *Formació i desenvolupament del sistema massiu de comunicació.*
Aparició del sistema de comunicació de masses. El naixement de la premsa de masses. La introducció de la publicitat. La revolució de la imatge i de l'electrònica: els mitjans àudio-visuals. Les telecomunicacions. El sistema actual de mitjans de comunicació de masses.
5. *Teories socio-polítiques sobre la comunicació de masses.*
Sistema socio-polític i estructura de la comunicació de masses. Diferents teories socio-polítiques: la teoria autoritària, la teoria liberal, la teoria socialista i la teoria de la responsabilitat social. Noves formulacions: dels nous autoritaris als radicals crítics.
6. *Dimensions d'anàlisi de la comunicació de masses.*
Dimensions contemporànies de la comunicació de masses. La dimensió tecnològica. La dimensió econòmica. La dimensió jurídica. La dimensió política. La dimensió internacional.

PART II. Mitjans i societat. Estructura i política dels mitjans de comunicació de masses.

7. *La premsa.*
Aproximació històrica: premsa i opinió pública. Censura i llibertat de premsa. Transformacions i noves tendències de la premsa. La crisi de la premsa escrita: la competència dels mitjans àudio-visuals. La revolució de la computadora.
8. *El cinema.*
Influències socio-culturals en el desenvolupament del procés cinematogràfic: producció, distribució i exhibició. La indústria del cinema: economia "versus" cultura. La crisi del cinema i les seves causes principals. Cinema i Estat.

10. *La televisió.*
Aproximació històrica: els primers serveis de televisió. Els models clàssics: estatal, públic, privat i mixt. Control, finançament, programació, producció i accés als models televisius. La internacionalització de la televisió. La confrontació públic-privada.
11. *Les noves tecnologies de comunicació.*
L'expansió de les tecnologies de la comunicació. Els nous sistemes tecnològics: telecomunicacions, ordinadors i electrònica. Les noves utilitzacions: la tecnologia vídeo, el cable i la televisió comunitària. La televisió de pagament. La transferència d'informació i de dades. Els nous mitjans: vídeo-textos, teletextos, el vídeo i la televisió interactiva. L'impacte social de les noves tecnologies.
12. *La publicitat.*
La publicitat i el sistema dels mitjans. El fenomen publicitari: comunicació de masses i difusió. Transformacions del fenomen publicitari. Vers un mercat internacional de la publicitat. El component ideològic i simbòlic dels anuncis.
13. *La propaganda política.*
El domini de la persuasió. Aproximació històrica al fenomen de la propaganda. Naturalitat de la propaganda. Els desenvolupaments moderns de la propaganda: la propaganda marxista-leninista; la propaganda nazi-feixista; la propaganda en les democràcies occidentals. El màrketing polític. Política i propaganda: les conseqüències de la propaganda política.
14. *Comunicació i receptors.*
La cadena de difusió de les informacions: els "selectors" de la informació. El control dels mitjans de comunicació. Els professionals de la comunicació. Normes de conducta professional. Participació i accés a la comunicació.

PART III. Estructura internacional de la comunicació de masses.

15. *Els mitjans de comunicació a occident.*
Principis generals de funcionament. Estructura dels mitjans de comunicació als Estats Units. Estructura dels mitjans de comunicació a Europa Occidental (França, Anglaterra, Alemanya, Itàlia, etc.). Estructura dels mitjans de comunicació als països socialistes. Noves experiències.
16. *Els mitjans de comunicació a les democràcies populars.*
Principis generals de funcionament. Estructura dels mitjans de comunicació a l'URSS. Estructura dels mitjans de comunicació als països socialistes. Noves experiències.

17. *Els mitjans de comunicació als països subdesenvolupats.*
 Problemàtica general: subdesenvolupament i informació. Defectes en la circulació de la comunicació: la subinformació. La desigualtat dels intercanvis. Estructura dels mitjans de comunicació a Àsia, Àfrica i Amèrica llatina. Alternatives recents.
18. *El nou ordre internacional de la informació.*
 Estructura de la circulació internacional de la comunicació. La doctrina de la lliure circulació de la informació. La UNESCO i l'ajuda als països subdesenvolupats. L'informe MacBride. La construcció d'un Nou Ordre Internacional de la Informació. Les polítiques nacionals de comunicació.
19. *Estructura dels mitjans de comunicació a Espanya.*
 Aproximació històrica: la llarga marxa vers la llibertat. La comunicació de masses i la Constitució de 1978. Estructura de la premsa, la ràdio, el cinema i la televisió. Problemàtica dels professionals. Mitjans de comunicació i partits polítics.
20. *Estructura dels mitjans de comunicació a Catalunya.*
 Aproximació històrica: de la dictadura a l'autonomia. La comunicació de masses a les comunitats autònomes. Estructura de la premsa, la ràdio, el cinema i la televisió. Situació actual.

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

- BUSTAMANTE, E. et al.: *Las industrias culturales en España*. Madrid, Akal, 1988.
- DE FLEUR, M. i BALL-ROCKEACH, S.: *Teorías de la comunicación de masas*. Barcelona, Paidós, 1986, 2a ed.
- ENZENSBERGER, H.M.: *Elementos para una teoría de los medios de comunicación*. Barcelona, Anagrama, 1985, 3a ed.
- GIFREU, J.: *Sistema i polítiques de la comunicació a Catalunya, 1970-1980*. Barcelona, L'Avenç, 1983.
- MACBRIDE, S. (dir.): *Voces múltiples, un solo mundo*. (Informe Mac-Bride). Mèxic-Madrid, FCE, 1988, 2a edició.
- SIEBERT, P. i PETERSON, T.: *Tres teorías sobre la prensa*. Buenos Aires, La Flor, 1967. (Exhaurit: Servei de Fotocòpies).

NOTA: La bibliografia està pensada com a complement mínim de lectures sobre els temes explicats a classe. Cal que tots els alumnes que fan l'assignatura les dominin, sobretot aquells que no poden seguir el curs amb regularitat. Al llarg del curs el professor proporcionarà una bibliografia més específica sobre cada tema explicat a classe.

AVALUACIÓ

Dos exàmens parcials, que inclouen preguntes sobre les lectures, les explicacions a classe i comentaris sobre textos que facin referència als mitjans de comunicació de masses.

Un treball (màxim 20 fulls) d'observació sistemàtica d'algun aspecte concret del temari de l'assignatura.

El sistema d'avaluació i la bibliografia podran presentar algunes variacions segons el criteri de cada professor.